వేతనశర్మ కథ

పూర్వం ఒకానొక కాలంలో, మగధ దేశాన్ని సుందరసేనుడనే మహారాజు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు. (పాలించేవారే రాజు లనడం వేరు! రాజులే పరిపాలించాలనడం వేరు). ఆ మహారాజు పంటల్లో నూటికి పదోవంతే ప్రజలనుంచి పన్నుగా స్వీకరిస్తూ, వర్ణాశ్రమ ధర్మాలను కాపాడుతూ, ప్రజలు మధ్య భగవంతుణ్ని నిలబెట్టి పోషిస్తూ, న్యాయంగా తనకి తోచిన రీతిని ఏలుబడి ఏల్తూ ఉండేవాడు.

ప్రజల నుంచి వసూలు చేసిన సొమ్ముల్లో, పరిపాలనా యంత్రాంగపు ఖర్చులు పోను ప్రజలకు సత్రవులు, వైద్యశాలలు మొదలైన వాటి ఖర్చులు పోను, సైన్యం ఖర్చులు పోను, రాణివాసపు ఖర్చులు పోను, విలాసాల గురించిన ఖర్చులు పోను, మూలధనం కింద ఏర్పాటుగా కొంత పోను, మిగతా సొమ్ముతో ఆ సుందరసేన మహీపతి కొన్ని కొన్ని దినుసులతో, వస్తువులతో లాభసాటిగా తను వ్యాపారం చేయించుకోడమే కాక, తన బంధువులకీ, స్నేహితులకీ, జ్ఞాతులకీ, దన్నుదారులకీ చాలామందికి ధర్మవడ్డీకి బదుళ్లు ఇచ్చి, వారి వ్యాపారానికి సాయపడుతూ ఉండేవాడు. ఆ సహాయంతో ఆ బంధువులూ, స్నేహితులూ, జ్ఞాతులూ, దన్నుదార్లూ పెద్దఎత్తున వ్యాపారాలు చేసుకొని విశేషంగా ధనం ఆర్జించి, మహీపతి వల్ల సాయం పొందుతూ, మహీపతికి సహాయం చేస్తూ, అక్కడక్కడ తాముకూడా ధర్మశాలలూ, దేవుడి గుళ్లూ కట్టిస్తూ, ధర్మపాలనకీ, దైవపోషణకీ ఉడుతాభక్తిగా సాయంచేస్తూ, సుఖంగా, శాంతంగా, విలాసంగా, వినోదంగా జీవిస్తూ ఉండేవారు. వ్యాపారాల్లో లాభాలు ఎక్కువ రావాలన్నా, నష్టాలొచ్చినప్పుడు వాటిని భర్తీ చెయ్యాలన్నా ప్రజలమీద పన్నులు పెంచడం తప్ప మహారాజు గారికి మరో గత్యంతరం లేకపోతుండేది. నూటికి పదో వంతే పన్నుగా కొన్నాళ్లపాటు స్వీకరిస్తూ వచ్చిన రాజావారు మరి కొన్నాళ్లకి ఆ పన్నుల్ని నూటికి పాతిక పాలు దాకా పెంచవలసి వచ్చింది. అవసరాల కోసం రాజులు భగవంతుణ్ని ప్రార్థిస్తారు. ఆ భగవంతుడు ఆ అవసరాలన్నింటికీ వారికి వారి ప్రజల్నే చూపిస్తాడు.

ఆ కాలంలో మగధ దేశంలో, ఈ రోజుల్లో భారతదేశంలోలాగే నిరక్ష రాస్యులు ఎక్కువ సంఖ్యలో ఉండేవారు. అజ్ఞానం ప్రజల్లో చాలా ఎక్కువగా వుండేది. రాజుగారికీ, వారి బంధువులకీ, స్నేహితులకీ, ఆశ్రితులకీ అందరికీ లాభాలు ఎక్కువగా రావటంతో వారికి దాహం కూడా ఎక్కువ అయింది. మూలధనం ఎక్కువయితే వ్యాపారం ఎక్కువ చేసుకోవచ్చు. వ్యాపారం ఎక్కువయితే లాభాలు ఎక్కువ రాబట్టుకోవచ్చునని వారంతా బాగా తెలుసు

కోవడంతో, ప్రజలమీద పన్నుల భారం పెరగడం జరిగింది. ప్రజలకి నష్టి పూర్తిగా వంగడం జరిగింది.

కలిగినవారు పన్నుల భారాన్ని కొంత సహించగలిగినప్పటికీ, చిన్న కుటుంబాల వారు మాత్రం చితికిపొసాగేరు. మరింక చిన్న వ్యవసాయదార్ల మాట చెప్పేనక్కర్లేదు. కూలి నాలి జనం సంగతి ఎత్తేనక్కర్లేదు.

అయితే, ఈ రోజుల్లోలాగే ఆ కాలంలో కూడా కొద్దిమందే అయినప్పటికీ చదువు కున్నవారు కొంతమందైనా ఉంటూండేవారు. యంత్రాంగం నడవాలంటే, ఈ దినాల్లో ఉద్యోగస్థుల్లాగే ఆ దినాల్లో కూడా అటువంటివారు ఉంటూండేవారు. వారిలో కరణాలనేవారు చాలా ముఖ్యులు. పల్లెసీమల్లో పన్నులన్నీ వాళ్లే వసూలు చేయింపిస్తూ లెక్కలన్నీ రాసి భద్రపరుస్తూ, వసూలు చేసిన సొమ్ము భటుల ద్వారా రాజధానికి పంపిస్తూ, ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో కీలక స్థానం ఆక్రమించుకొని ఉంటూండేవారు ఆ కరణాలు. అయితే వారు చిన్న జీతాలతో బతుకుతుండేవారు.

సుందరసేనుడు రాజ్యం చేసేకాలంలో మగధ దేశంలో ఓసారి క్షామ పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆ క్షామంలో చాలామంది పేదలు పిట్టల్లా రాలిపోయేరు. అన్యాయాలు, అత్యాచారాలు చాలా ఎక్కువయేయి. రాజబంధువులంతా చాలా బాగుపడ్డారు.

ఆ దినాల్లో మార్కండేయుడనే ఋషిసత్తము డొకాయన ఉండేవాడు. మగధ మహారాజు, అతని అనుయాయులూ అంతా కలిసి ప్రజల్ని పీడించి దోచుకు తినడం ఆ మహర్షి చూసేడు. మహారాజూ, అతని అనుయాయులూ తెగిపోయి, ప్రజలే రాజులైతే తప్ప ప్రజలు మరింక బాగుపడేది లేదని ఆ మహర్షి గ్రహించేడు. "రాజునీ, అనుయాయుల్నీ పారదోలండి! మీ రాజ్యం మీరేలుకోండి! ఇది భగవదాదేశం" అని ఆ మహర్షి ఆ దేశ ప్రజలకి బోధించసాగేడు. దానితో ప్రజానీకం రాజవర్గం మీద తిరుగుబాటు చేసింది. ఆ తిరుగుబాటులో అందరితోపాటు, చిన్న జీతాలమీద బతకలేకపోతున్న కరణాలు కూడా చేరేరు.

మార్కండేయ మహర్షి వాగ్ధాటికీ, ఆయన లేవనెత్తిన ప్రజల ధాటికీ తట్టుకోలేని సుందరసేన మహారాజు తనవారితో సంప్రదించి ఓ పన్నాగం పన్నేడు. మార్కండేయుడు మహర్షిగా నటిస్తూ ఉన్నాడనీ, నిజంగా అతను అటువంటివాడు కాడనీ, అతను తుచ్ఛ కామవాంఛకి లోనై రాణీవాసపు దాసిమనిషి అయిన ఒకామె చెల్లెల్ని బలాత్కారంగా చెరిచేడని ఆమెచేత అభియోగం చేయించి, తానే అదంతా విచారించి, మార్కండేయుడు ఋషి కాడనీ, దోషి అనీ తీర్పు చెప్పి మార్కండేయ మహర్షిని చిత్రహింసలు పెట్టి చంపించేడు సుందర సేనుడు.

ఆ వెంటనే, తిరుగుబాటుదార్లందర్నీ ఏ విచారణా అవసరం లేకుండా హింసించి చంపమని సుందరసేనుడు తన సైన్యానికి ఆజ్ఞ జారీచేసేడు. తిరుగుబాటుదార్లనీ తమకు యిష్టం లేనివారినీ కూడా సైనికులు వేటాడి చంప నారంభించేరు. వాళ్ల ఆడవారిని సైనికులు బాహాటంగా చెరచ నారంభించేరు. వాళ్ల చిన్న పిల్లల్ని సయితం నరక నారంభించేరు. నేలంతా నెత్తురు మయమయింది. గాలంతా హాహాకారమయమయింది. రాజుగారి కత్తులకి భగవంతుడు కూడా భయపడ్డమయింది. ఆకాశం చేతకాని సాక్షిగా మిగిలిపోయింది.

మార్కండేయ మహర్షి లేవదీసిన తిరుగుబాటులో కరణాలు కూడా చేరేరని మనం తెలుసుకున్నాం కదా! ఆ కరణాలకి వేతనశర్మ అనేవాడు నాయకుడుగా ఉంటుండేవాడు. మహర్షిని మహారాజు గారు చంపించేసిన తరువాత, ప్రజలమీద రాజుగారి సైన్యం విరుచుకుపడ్డ తరువాత, ఆ సైన్యం అందర్నీ వేటాడినట్టే కరణాలని కూడా వేటాడ నారంభించింది. కరణాలు చదువుకున్న వాళ్లవడంచేత, చదువుకున్న గాడిద కొడుకులకి బుద్ధి చెప్తే మిగతా వాళ్లక్కూడా బుద్ధొస్తుందనే నమ్మకం వల్ల మహారాజుగారు కరణాలని మిగతా వారికంటే కొంత ఎక్కువగా హింసించ నారంభించేరు. తప్ప - హింసించసాగేరు.

ఆ పరిస్థితిలో ఆ కరణాల నాయకుడైన వేతనశర్మ ఓ పగలూ, ఓ రాత్రీ కూర్చొని ఆత్మవిమర్శ చేసుకొని "నేనెవర్ని?" అని ప్రశ్నించుకొని, "నేను కరణాన్నే కాని మరెవణ్నీ కాను" అని ఖచ్చితంగా తేల్చుకొని, అందుపట్టి ఒక నిశ్చితాభిప్రాయానికి వచ్చి, తన కరణపు అనుయాయుల్ని పిల్చి, వారందరితో ఈవిధంగా చెప్పేడు.

"మార్కండేయుడు మంచివాడే కావచ్చు, మహర్షే అవొచ్చు. కాని, మానవుడికి బతుకు ముందు, మంచి ఆ తరువాతను. బతకనివ్వని మంచితనంతో మనకి సంబంధం ఉండకూడదు. దాన్తో మనం సంబంధం పెట్టుకోకూడదు. అవునుకద! మరైతే ఇంతకీ, మార్కండేయుడు చెప్పేదేమిటి?" అని సూటిగా ప్రశ్నించేడు వేతనశర్మ.

కరణాలందరూ ముఖాముఖాలు చూసుకున్నారు. ఏ ముఖంలోనూ సరైన సమాధానం కనిపించలేదు. అప్పుడు మార్కండేయుడి సిద్ధాంతం గురించి వేతనశర్మే వారికి నిజం తెలియ జేసేడు.

"మార్కండేయుడు మనకి చెప్పేది ఏమిటీ అంటే - అది ఇది! ప్రజలు వేరు. రాజవర్గం వేరు. రాజవర్గం ప్రజల కష్టాన్ని దోపిడీ చేసి బతుకుతోంది. ఈ దోపిడీ వర్గం మీద తిరుగుబాటు చేసి, వారిని తరిమిపారేసి లేదా అణిచిపారేసి లేదా హతమార్చి పారేసి దోపిడీని రూపుమాపుతేనే ప్రజలు బాగుపడతారు తప్ప మరోవిధంగా ప్రజలు బాగుపడరు. అదీ మార్కండేయుడు మనకి చెప్పిన విషయం. ఏం? అంతేనా!" అని మరోసారి మరీ సూటిగా ప్రశ్నించేడు వేతనశర్మ తన కరణ జనాన్ని.

మార్కండేయ సిద్ధాంతాన్ని మంచినీళ్ల ప్రాయంగా "మవ" వేతనశర్మ తెలియజెప్ప గలిగినందుకు కరణ జనం సంతోషించింది.

మార్కండేయ సిద్ధాంతం అంతేనని కరణజనం అంతా ఒప్పుకున్న తరువాత కరణకుల తిలకుడైన ఆ వేతనశర్మ ఇంకా ఇలా చెప్పుకుపోసాగాడు!

"మార్కండేయుడు తన సిద్ధాంతాన్ని ప్రజలకి చెప్పి నచ్చజెప్పడంతో చాలామంది రాజవర్గం మీద తిరుగుబాటు చేసేరు. మనంకూడా కొంత కొంతగా ఇంతవరకూ ప్రజలకి సాయం చేస్తూ వస్తున్నాం. అయితే, తిరుగుబాటుదార్లని మన రాజవర్గం నిర్దాక్షిణ్యంగా, విచారణైనా జరపకుండా ఎంత కౄరంగా బీభత్సంగా నరికిపారేసి అణిచి పారేస్తుందో మనం కళ్లారా చూస్తూనే ఉన్నాం. ఈ పరిస్థితుల్లో మనం ఏ చాటునో ఓ చాటున కూర్చొని ఒక్క విషయం ఆలోచించాలి".

"ఏ విషయం గురించి మనం చాటుగా కూర్చొని ఆలోచించాలి?" - అని కరణాలంతా అడిగే లోపున వేతనశర్మ ఈవిధంగా చెప్పసాగేడు.

"ఈ దోపిడీ అనేది ఉండటం వల్ల మనకి ఏం నష్టం ఉంది? ఈ దోపిడీ నశిస్తే మనకి ఏమి లాభం చేకూరుతుంది? ఒకే విషయాన్ని ఈ విధంగా రెండు వైపుల్నించీ చూసినట్లయితే నాకు కనిపించేదేమిటంటే - ఎవరి దగ్గరైనా దోచుకొందికి ఏదైనా ఉంటేనే దాన్ని ఇతరులు దోపిడీ చెయ్యడం జరుగుతుంది. పంటలు పండించేవాళ్లూ, సంపద సృష్టించే వాళ్లూ ఎవరూ అంటే వాళ్లు - కర్షకులూ, కార్మికులూను. దోచుకొందికి ఏమైనా ఉంటే వాళ్ల దగ్గరే ఉంటుంది. రాజవర్గం వాళ్లనే దోస్తుంది. మనం పంటలు పండించేవాళ్లమీ కాదు; సంపద సృష్టించేవాళ్లమీ కాదు. అయితే మనం ఏ వర్గం? మన పనేమిటి? అని ప్రశ్నించుకుంటే, మనం కరణాలం, మనం మహారాజుగారు చేసే దోపిడీకి సహాయపడుతూ దోపిడీని దగ్గరుండి రాజుగారికి చేయించి పెడుతున్నాం. అంటే, మనం దోపిడీకి సహాయం చేస్తున్నాం అన్నమాట. అలా సహాయం చేస్తే మనకి మహారాజువారు ఇచ్చేదేమిటి? జీతం! మహారాజు వారు చేసే దోపిడీలు వారికి వసూళ్లు చేసిపెట్టి లెక్కలు రాసి పెడుతున్నందుకు వారు మనకి జీతాలు ఇస్తున్నారు. అయితే మనం మార్కండేయుడి మాటలు విని వాడితో ఎందుకు చేరేం? రాజుగారు మనకి సరైన జీతాలు ఇవ్వకపోవడం వల్ల చేరేం. మనకి ఈ రాజ సమాజంలో జీతాలు పెరిగినట్లయితే మనకి ఏ ఇబ్బందైనా ఉంటుందా?" అని ప్రశ్నించేడు కరణ కులతిలకుడు.

రాజుగారు జీతాలు పెంచితే మనకి ఏ ఇబ్బందీ ఉండదు. ఉండదని ముక్తకంఠంతో సమాధానం చెప్పింది కరణ జనం.

అప్పుడు వేతనశర్మ తన గంభీరోపన్యాసాన్ని ఇంకా ముందుకి పోనిచ్చేడు;

"ప్రస్తుతం ఉంటున్న రాజ సమాజంలో మనకి వేతనాలు పెరిగి కొన్ని సదుపాయాలు కలిగినట్లయితే మనకి ఏ ఇబ్బందీ ఉండదని మనం తెలుసుకొన్నాం. అయితే, ఈ దోపిడీ రాజ్యం నశించిపోయి, ప్రజారాజ్యం వచ్చిందనే అనుకుందాం. ప్రజారాజ్యం వచ్చినట్లయితే మాత్రం మనకి వచ్చేదేముంది? వేతనాలు పెరగవచ్చు. సదుపాయాలు కలగవచ్చు. కాని, అప్పుడైనా మనకి దక్కేది అంతేకదా! అయితే దక్కేది అంతే అయినప్పుడు ఆపాటిదానికి మనం తిరుగుబాటులో చేరడం ఎందుకు? చిత్రహింసలకి పాలవడం ఎందుకు? చివరికి ఆస్తిపాస్తుల్నీ, ఆలుబిడ్డల్నీ అన్నీ, అందర్నీ పోగొట్టుకొని మెడకాయమీద తలకాయ లేకుండా ఎగరగొట్టించుకోడం ఎందుకు? ఏ మనిషయినా, సంఘమైనా తనకి కావలసినదేమిటో తెలుసుకొని మరీ వ్యవహరించాలి. మనకి కావలసినవి జీతాలూ, సదుపాయాలూను. అవి ఉన్నట్టయితే మనం తప్పక బాగుపడతాం. సమాజం పూర్తిగా మారితేనే కాని జీవితాలు బాగుపడనివాళ్లు చాలామంది ఉన్నారు. వాళ్లు విప్లవాలు తెస్తారు. చావుకి తెగిస్తారు. మనం ఆ కోవకి చెందుతామా? చెందం! సమాజం ఇలానే ఉన్నప్పటికీ మనకి బాగుపడే అవకాశాలున్నాయి. అందుచేత, మనం ఈ తిరుగుబాటులో చేరి చావవలసిన అవసరం లేదు. రాజుల్నీ, రాజ్యాంగాల్నీ మారుస్తాం అంటే ప్రభువర్గం ఒప్పుకోదు. ప్రభువులకి కత్తిబలం, కండబలం, డబ్బుబలం, గుండెబలం అన్నీ ఉన్నాయి. దాన్తో వాళ్లు లక్షల్లక్షలు దోపిడీ చేస్తున్నారు. నిజమే!

కాని, మన సాయం పూర్తిగా ఉంటేనే అది పూర్తిగా జరుగుతుంది. అటువంటప్పుడు ఆ లక్షల బంగారపు రాసులన్నీ వాళ్ళు ఉంచుకొని మనకి నాలుగు రాగి డబ్బులు పారేస్తే వాళ్లకి నష్టం ఏముంది? ఇప్పుడు వారు మనకి పిడికెడు గింజలే ఇస్తున్నారు. మనం మరో నాలుగు పిడికెళ్లడుగుదాం. వారు మనకి మరొక అర పిడికెడైనా ఇవ్వకపోరు. మనకి వేతనాలు పెరిగితే రాజులూ మారనవసరం లేదు. రాజ్యాంగమూ మారనవసరం లేదు. మమ్మల్ని మీరు పెంచండి. మిమ్మల్ని మేం దించం అని ప్రభువులతో చెప్పినట్లయితే వారు నమ్ముతారని నాకు నమ్మకం ఉంది. అందులోనూ, రాజవర్గానికి చావా బతుకా అని ఉన్నట్టి ఈ విప్లవ సమయంలో, మనం రాజవర్గానికి స్పష్టంగా "మాకు వేతనాలతోనే సంబంధం ఉంది, కాని విప్లవాలతో సంబంధం లేదు" అని చెప్పినట్లయితే వారు చాలా సంతోషించి మనకి మరో అర పిడికెడే కాదు, మరో పిడికెడైనా ఇచ్చి తీరుతారని నాకు ఎంతో నమ్మకం ఉంది. అందుచేత మీరందరూ నాకు ఆసరా ఇచ్చినట్లయితే నేను మన మేలు గురించి ప్రభువులతో సంప్రదిస్తాను. ఏమంటారు?" అని ముగించాడు వేతనశర్మ.

వేతనశర్మోపన్యాసం వింటోన్న కరణాల కళ్లన్నీ జ్ఞానకిరణాలతో మెరిసిపోయేయి. ఆనందభాష్పాలతో నిండిపోయేయి. వారి అవసరాలన్నీ సంఘంలో వారి స్థాయినీ, జీవితంలో వారు సాధించుకోవలసిన లక్ష్యాలనీ వేతనశర్మ అంతా స్పష్టంగా వారికి తెలియజేసినందుకు వారంతా చాలా మురిసిపోయేరు.

రాగా పోగా, మహారాజా వారితో మంతనాలాడి రమ్మని ఆ కరణ జనం వేతనశర్మని దీవించి పంపించేరు. వేతనశర్మ రాజవర్గంతో చేసిన సంప్రదింపులు సఫలం అయేయి. కరణాలకీ, సుంకర్లకీ, బారికలకీ, భటులకీ అందరికీ చిటికెడు చిటికెడు చొప్పున జీతాలు పెరిగేయి. కొందరికి చిన్న చిన్న మాన్యాలు కూడా లభించేయి. మరొక ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే, ప్రభుత్వోద్యోగులంతా ప్రభువు నుంచి జీతాలు తీసుకోడమే కాకుండా, వారికి ప్రజల నుంచి పారితోషికాలు కూడా పొందే హక్కు కలదని ఆనాటినుండి గుర్తింపబడింది. వేతనశర్మ సాధించిన ఘనవిజయాల్లో అది చాలా ఘన విజయం.

మరైతే, మార్కండేయుడు లేవదీసిన విప్లవం ఏమయింది? అది రాజవర్గపు కత్తులకి ఎంతమటుకు ఎరయింది? వేతనశర్మలు పొడిచిన వెన్నుపోటుకి చాలామట్టుకు గాయపడింది. మిగతాది అలసట తీర్చుకొని మరునాడెప్పుడో చిచ్చుగా మారడానికి వీలుగా అడవుల్లో తల దాచుకుంది.

★ ★ ★

ప్రభుత్వోద్యోగులకి వేతనశర్మే మొట్టమొదటి పీఠాధిపతి. ఆ తరువాత వేతనశర్మలే కార్మిక నాయకులుగా కూడా రూపొందడంతో ప్రభువులంతా సకల ధన కనక వస్తు వాహనాలతో తులతూగుతూ ప్రశాంతంగా జీవించుకు వస్తున్నారు. ఎక్కువ జీతాల కోసం సమ్మెలే తప్ప, సమసమాజం కోసం విప్లవాలు వద్దంటారు ప్రభువులు, అవునంటారు ప్రభుత్వోద్యోగులు.

ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక, 28-5-1971